

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr. (20.14-23) SD-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija) teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugsėjo 21 d. nutarimo Nr. 1007 „Dėl Komisijos užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir užsieniečių integracijos įgyvendinimo klausimams koordinuoti sudarymo“ pakeitimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – sudaryti teisinės prielaidas užtikrinti efektyvią Komisijos užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir užsieniečių integracijos įgyvendinimo klausimams koordinuoti (toliau – Komisija) veiklą.

Nutarimo projektu siekiama prisidėti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3 prioriteto „Viešojo sektoriaus efektyvumo ir skaidrumo didinimas“ 3.1 krypties „Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas“ 3.1.7 darbo „Teisėkūros procesų tobulinimas“ įgyvendinimo, kuriuo siekiama mažinti Vyriausybės teisėkūros apimtį.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 109 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „užsieniečių integraciją pagal kompetenciją įgyvendina valstybės institucijos ir įstaigos kartu su savivaldybėmis, tarptautinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Užsieniečių integracijos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisija“. Įgyvendinant UTPI 109 straipsnio 1 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugsėjo 21 d. nutarimo Nr. 1007 „Dėl Komisijos dėl užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir užsieniečių integracijos įgyvendinimo klausimams koordinuoti sudarymo“ (toliau – Nutarimas) 1 punktu sudaryta Komisija.

Vykdamas Komisijos veiklos organizavimo stebėseną, nustatytos šios problemos:

1. Komisijos personalinė sudėtis patvirtinta Nutarimu. Toks Komisijos sudėties tvirtinimo reglamentavimas apsunkina Komisijos veiklą, nes praktikoje dažnai pasitaiko atvejų, kai, pasikeitus Komisijos nariui, turi būti keičiamas ir Nutarimas, kuriuo patvirtinta Komisijos sudėtis, ir, kol įsigalioja Nutarimo pakeitimas, naujai į Komisiją deleguoti nariai negali įsitraukti į Komisijos veiklą ir atstovauti juos delegavusių subjektų interesams.

2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Vyriausybės darbo reglamentas), 6 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijos posėdis laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijos narių. Praktikoje neretai susiklosto situacija, kai dalis Komisijos narių dėl objektyvių priežasčių (pvz.: komandiruotės, ligos) negali dalyvauti Komisijos posėdžiuose.

3. Nutarime nėra aiškiai suformuluotų Komisijai pavedamų užduočių, todėl Komisijos veiklos ir atsakomybės ribos neaiškios:

3.1. UTPI 109 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad užsieniečių integraciją pagal kompetenciją įgyvendina valstybės institucijos ir įstaigos kartu su savivaldybėmis, tarptautinėmis ir nevyriausybiniėmis organizacijomis. Užsieniečių integracijos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisija. Tokia užduotis Komisijai Nutarime nėra aiškiai nustatyta.

3.2. Komisijos užduotis – spręsti klausimus, kylančius organizuojant ir įgyvendinant užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimą į Lietuvos Respublikos teritoriją, – yra platesnė negu numatyta UTPI 109 straipsnio 1 dalyje, be to, Komisijos veiklos sričiai priskirtiems klausimams spręsti sudarytos kitos komisijos, jų veikla dubliuojasi, dėl to kyla sunkumų nustatant jų kompetenciją, sudaromos prielaidos neracionaliai, neekonomiškai naudoti žmogiškuosius ir laiko išteklius:

3.2.1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. 1V-736 „Dėl Užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją koordinavimo komisijos sudarymo“ sudaryta Užsieniečių perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją koordinavimo komisija, kuriai taip pat pavesta nustatyti atrankos kriterijus, koordinuoti užsieniečių perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją atrankos ir perkėlimo veiksmus, spręsti kitus su užsieniečių perkėlimu į Lietuvos Respublikos teritoriją susijusius klausimus.

3.2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 1 d. nutarimu Nr. 757 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės migracijos komisijos sudarymo“ sudaryta Lietuvos Respublikos Vyriausybės migracijos komisija, kuriai pavesta padėti Vyriausybei priimti sprendimus, susijusius su šalies migracijos procesų valdymu, koordinuoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą migracijos srityje.

3.2. Atvykstantys į Lietuvos Respubliką užsieniečiai neturi išsamios informacijos apie valstybę, jiems kyla įvairių baimių, neadekvačių lūkesčių, susijusių su jų integracijos galimybėmis ir gyvenimu Lietuvos Respublikoje, todėl svarbu sutelkti ir koordinuoti valstybės institucijų ir įstaigų veiksmus, kuriais atliekama užsieniečių integracija iki jų atvykimo į Lietuvos Respubliką.

3.3. Nutarimo nuostata, kuria pavesta Komisijai ne rečiau kaip kartą per metus teikti Vyriausybei informaciją apie pavestų užduočių įgyvendinimo eigą ir rezultatus, iš dalies dubliuoja kitą Nutarimo nuostatą, kuria Komisijai pavesta teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kitoms valstybės ir (ar) savivaldybių institucijoms, įstaigoms, tarptautinėms ir nevyriausybiniams organizacijoms dėl užsieniečių integracijos įgyvendinimo ir pasirengimo integruoti į Lietuvos Respublikos teritoriją perkeliamus užsieniečius, taip pat dėl užsieniečių integracijos teisinio reguliavimo tobulinimo. Be to, Vyriausybės darbo reglamente nenumatyta Komisijos pareiga teikti Vyriausybei informaciją apie pavestų užduočių įgyvendinimo eigą ir rezultatus, nenumatyta, kokia forma tokia informacija turėtų būti teikiama, taip pat nenumatyta, kaip tokia informacija turėtų būti vertinama, todėl siūloma šios nuostatos atsisakyti.

4. Komisijos veikloje nedalyvauja svarbių valstybės institucijų ir įstaigų, tarptautinių organizacijų, kurių veiklos sritis susijusi su užsieniečių integracija, jų teisių apsauga, atstovai:

4.1. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – VTAPI) 22 straipsnyje nustatyta, kad vaikas, kuris yra prieglobsčio prašytojas ar kuriam yra suteiktas pabėgėlio statusas arba papildoma apsauga, ar nelydimas nepilnametis užsienietis turi teisę į pagalbą ir apsaugą. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) yra viena iš valstybės įstaigų, kurios funkcija – užtikrinti vaiko teisių apsaugą. Minėtos valstybės įstaigos kompetencija, kuri apima ir vaiko užsieniečio prieglobsčio prašytojo, pabėgėlio, nelydimo nepilnamečio užsieniečio teisių apsaugą, apibrėžta VTAPI 50 straipsnyje. Tarnybos atstovai nedalyvauja Komisijos veikloje.

4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė prisideda prie užsieniečių integracijos: 1) prisideda prie efektyvaus migracijos krizės keliamų grėsmių valdymo (Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m.

gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa), 299 punktą); 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisija koordinuoja užsieniečių integracijos įgyvendinimą (UTPI 109 straipsnio 1 dalis); 3) nustato Lietuvos valstybės paramos užsieniečių integracijai teikimo sąlygas ir tvarką (UTPI 108 straipsnio 5 dalis). Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 44¹ straipsnio 1 dalį Vyriausybės funkcijas padeda vykdyti Vyriausybės kanceliarija. Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 254 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos nuostatų patvirtinimo“, viena iš Vyriausybės kanceliarijos funkcijų – padėti įgyvendinti Vyriausybės programos nuostatas, koordinuoti krizių prevenciją ir pasirengimą jas valdyti, rengti Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus. Vyriausybės kanceliarijos atstovai nedalyvauja Komisijos veikloje.

4.3. 1998 m. vasario 13 d. Tarptautinės migracijos organizacija ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė pasirašė Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir tarptautinės migracijos organizacijos bendradarbiavimo susitarimą, kuriuo Tarptautinės migracijos organizacijai suteikta teisė įgyvendinti Lietuvoje migracijos programas: „migracijos valdymo potencialo vystymas; konsultacinių paslaugų ir kitokios veiklos, susijusios su techniniu bendradarbiavimu migracijos klausimais, vystymas; migracijos informacijos klausimai; tautiečių ir užsieniečių migracija; parama migracijos klausimais pabėgėliams, asmenims, priverstiems migruoti po šalies teritoriją ir už jos ribų, kitiems asmenims, atsidūrusiems sunkioje būklėje; kvalifikuotų kadro grįžimas, atrankinė migracija“ ir kt. Tarptautinės migracijos organizacija įsteigė Vilniuje biurą savo veikloms vykdyti. Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuras atlieka aktualius migracijos tyrimus, todėl šis biuras galėtų efektyviai prisidėti prie Komisijos veiklos sprendžiant su užsieniečių integracija susijusias problemas.

Nutarimo projektu teikiami siūlymai:

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 27 straipsnio 5 dalimi, nutarimo projektu siūloma socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavesti tvirtinti personalinę Komisijos (narių ir pakaitinių narių) sudėtį, taip užtikrinant greitą Komisijos sudėties pakeitimą, atsižvelgiant į jos pokyčius. Atsižvelgiant į šiuo metu patvirtintą Komisijos sudėtį, siūloma, kad Komisijos pirmininko pareigas eitų socialinės apsaugos ir darbo ministras, jo pavaduotojo – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, į Komisiją ministerijos deleguotų viceministrus, kitų valstybės institucijų ir įstaigų, organizacijų deleguojamiems atstovams pareigų apribojimais nenustatomi.

2. Vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento 4 punktu, nutarimo projektu siūloma nustatyti, kad Komisijos narių, laikinai negalintį eiti pareigų (dėl ligos, atostogų, komandiruočių ar kitų svarbių priežasčių), pavaduoja kitas jį delegavusios valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos, įstaigos ar organizacijos pakaitinis Komisijos narys. Pakaitinio nario einamų pareigų apribojimais nenustatomi. Pakaitinius narius taip pat tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras.

3. Nutarimo projekte siūloma aiškiai įvardyti Komisijai pavedamas užduotys:

3.1. Siekiant užtikrinti, kad UTPI 109 straipsnio 1 dalyje nustatyta Komisijos užduotis – koordinuoti užsieniečių integracijos įgyvendinimą – derėtų su Nutarime išdėstytomis Komisijos užduotimis, nutarimo projektu patikslinamos Komisijai pavestos užduotys, jas atskiriant bei suderinant su UTPI 109 straipsnio 1 dalyje Komisijai nustatyta užduotimi.

3.2. Nustatyti papildomą Komisijos užduotį – koordinuoti pasirengimą integruoti į Lietuvos Respublikos teritoriją perkeliamus užsieniečius, nes užsieniečių integracijos sėkmė priklauso nuo koordinuotų visų Lietuvos Respublikos valstybės institucijų ir įstaigų veiksmų informuojant užsieniečius apie integracijos galimybes ir gyvenimą Lietuvoje iki jų atvykimo į Lietuvos Respubliką.

3.3. Šiuo metu nustatytas Komisijos pavadinimas yra itin ilgas, beje, pritarus siūlomoms pakeitimams ir patikslinus Komisijai pavestas užduotis, jis nebeatspindės Komisijos veiklos srities,

todėl siūloma tikslinti nutarimo ir Komisijos pavadinimus nustatant, kad Komisijos pavadinimas būtų Komisija užsieniečių integracijos įgyvendinimui koordinuoti.

3.4. Atsižvelgiant į prieš tai dėstytos dalies 3.3 papunktyje pateiktus motyvus, taip pat Vyriausybės kanceliarijos išvadoje pateiktą siūlymą, siūloma Nutarime numatyti pavedimą Komisijai ne rečiau kaip kartą per metus teikti Vyriausybei informaciją apie pavestų užduočių įgyvendinimo eigą ir rezultatus.

4. Nutarimo projektu į Komisijos sudėtį siūloma įtraukti:

4.1. Tarnybos atstovą, kurio dalyvavimas Komisijos veikloje užtikrintų efektyvų VTAPI 22 straipsnyje nurodytų subjektų interesų atstovavimą;

4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovą, kurio dalyvavimas Komisijos veikloje padėtų vykdyti Vyriausybės užduotis užsieniečių integracijos srityje;

4.3. Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuro atstovą.

Laukiami rezultatai:

1. Išspręstos šiame rašte nurodytos Komisijos veiklos organizavimo problemos, sudarius teises prielaidas efektyviau organizuoti Komisijos veiklą.

2. Sumažinta Vyriausybės teisėkūros apimtis.

3. Patikslinus Komisijos užduotis, teises, užtikrintas Nutarime išdėstytų nuostatų aiškumas ir nuoseklumas, aiškos Komisijos veiklos sritys ir atsakomybės ribos, efektyvesnis darbo laiko, žmoniškųjų išteklių planavimas.

4. Efektyviau atstovaujamos nelydimų nepilnamečių teisės.

5. Efektyviau sprendžiamos problemos, kylančios dėl migracijos krizės, ir efektyviau reguliuojamas pabėgėlių srautas.

6. Efektyviau sprendžiamos su užsieniečių integracijos įgyvendinimu ir pasirengimu integruoti į Lietuvos Respublikos teritoriją perkeliamus užsieniečius susiję klausimai.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte naujų sąvokų nepateikiama.

Nutarimui įgyvendinti lėšų iš valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų nereikės. Sutaupyti lėšų nenumatoma.

Priėmus nutarimą, socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu turės būti patvirtinta personalinė Komisijos (narių ir pakaitinių narių) sudėtis.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS; TAIS Nr. 18-14939 ir pakartotinai Nr. 19-1832) ir teiktas derinti Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro valdybai Lietuvoje, Lietuvos Respublikos Raudonojo Kryžiaus draugijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Pabėgėlių priėmimo centrui, Tautinių mažumų departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biurui, Užimtumo tarnybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Tarnybai, Vilniaus arkivyskupijos *Caritui*.

Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro valdyba Lietuvoje, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Tarnyba, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija pastabų dėl nutarimo projekto neturėjo.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Pabėgėlių priėmimo centras, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuras, Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* pastabų per Vyriausybės reglamente nustatą terminą nepateikė. Visuomenės pastabų ir pasiūlymų negauta.

Nutarimo projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos pastabas ir pasiūlymus. Į Teisingumo ministerijos siūlymą tikslinti Nutarimo projekto 3 punktą neatsižvelgta, tačiau tai su Teisingumo ministerijos specialistais suderinta darbo tvarka. Pagal suinteresuotų institucijų pastabas ir pasiūlymus patikslintas Nutarimo projektas darbo tvarka suderintas su Vyriausybės kanceliarijos specialistais.

Nutarimo projektas paskelbtas TAIS.

Nutarimo projektą parengė ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriaus vyriausioji specialistė Ieva Lankelienė, tel. 8 706 68 140, el. p. ieva.lankeliene@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 3 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 13 lapų.

Ministras

Linas Kukuraitis

Ieva Lankelienė, tel. 8 706 68 140, el. p. ieva.lankeliene@socmin.lt